

Uit het WANDO JOURNAAL van augustus 1969

UIT VROEGER DAGEN ONZE WATERLEIDING

1884.

Reeds in 1884 bestonden er plannen om Breda, waar het drinkwater volgens een deskundig rapport zeer slecht was, van een waterleiding te voorzien voor drinkwater, besproeiing en blussing van brand. Men was bang voor cholera - en tyfus epidemieën, die regelmatig voorkwamen

Maar pas in 1886 bracht een commissie haar rapport uit waaruit bleek dat er enige grondboringen waren gedaan en wel ten Oosten van de Rijksweg naar Oosterhout, ter plaatse genoemd "het Bruin Paardje", één op de Seterse Heide en twee onder Bavel, terwijl toen reeds de Seterse Heide de meest geschikte plaats bleek te zijn omdat Breda op dikke veenlagen in een oud rivierdal ligt.

De Raad van Breda besloot toen:

a.

Zo spoedig mogelijk over te gaan tot het maken van een hoogdrukwaterleiding op kosten van de gemeente en door haar te exploiteren.

b.

Het benoemen van een deskundig ingenieur met de opdracht een proefput te maken op de Seterse hoogten (gehucht Dorst) en in verband daarmee een volledig plan.

c.

Een lening te sluiten van f. 300.000.

Het Domeinbestuur had al toestemming gegeven voor grondboringen. Benoemd werd dhr. J. Schotel, ingenieur te Rotterdam. In Juli 1887 berichtte deze, dat de domeingronden, gelegen ten O. en N.O. van het Cadettenkamp een zeer geschikte plaats waren voor de prise d'eau (waterwinning) der waterleiding.

Maar de Gouverneur der K.M.A. en de commandant van het 6e Regiment Infanterie maakten bezwaren want zij hielden daar schietoefeningen. Het gebied was toen dus nog niet bebost.

Ook inwoners van Breda keerden zich met ingezonden brieven in de krant tegen deze geldverslindende nieuwigheid.

In de Bredase raadszitting van 6 april 1889 werd eindelijk, na veel moeilijkheden besloten de heidegrond te Dorst aan te

wijzen als plaats voor de prise d'eau. De bezwaren van de Gouverneur waren uit de weg geruimd.

De waterleiding zou dwars door de grond lopen, waarop de spoorbaan ligt, onder door een weg, behorende aan gemeente Oosterhout, genaamd de weg van Dorst naar Seters en voorts door de berm van de Rijksweg van Dorst naar Breda. Maar toen kwamen grondeigenaren onder de gemeente Dorst met bezwaren tegen het afstaan van de gevraagde grond.

1890

Request Dorst aan de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Geven eerbiedig te kennen, de ondergetekenden, allen bouwlieden van het kerkdorp Dorst, gemeente Oosterhout, dat requestanten zich veroorloven bij Uwe vergadering hun bezwaren kenbaar te maken tegen het aanhangige wetsontwerp tot bekrachtiging van de uitgifte in erfpacht van 90 jaar aan de gemeente Breda van grond onder Oosterhout;

dat zoals uit deze bijgevoegde schetskaart blijkt, bedoelde gronden zijn gelegen in de onmiddellijke nabijheid, op een afstand van hoogstens 400 m. van de kom van hun dorp, dat tevens is in confesso dat het bedoelde terrein zal worden gebezigd voor de aanleg van een prise d'eau ten behoeve der Bredase waterleiding;

dat requestanten, zodra hun bekend was, dat tussen het Domeinbestuur en de Gemeente Breda over het afstaan van het thans bedoelde terrein werd onderhandeld, bij request aan Z. Exc. de Minister van Financiën in den brede hun bezwaren

tegen dergelijke afstand hebben kenbaar gemaakt, welke bezwaren, requestanten bekennen het met zeer grote dankbaarheid, bij Z. Exc. een open oor hebben gevonden;

dat deze bezwaren betreffende waterverarming welke voor hun omliggende bouwlanden het gevolg zal zijn van de dagelijkse onttrekkingen van zeer grote massa's water aan de aangrenzende heide;

dat nu blijkens de memorie van toelichting, het onder art. 8. gemaakte beding strekt om tegemoet te komen aan de bezwaren tegen de aanhangige plannen ingebracht, ten opzichte van de gevreesde verdroging hunner welputten;

dat zij echter meer nog dan voor hun welputten vrezen voor de landbouwlanden tussen het kwestieuze terrein en hun dorp gelegen, voor welke zij gehele verdroging duchten, enz. enz.

Zo gaat dit request der Dorstse landeigenaren nog verder met het aanvoeren van allerlei bezwaren, redenen, waarom ze zich wendden tot de Tweede Kamer om de overeenkomst niet goed te keuren.

De ondertekenaars van dit request waren:

H. v.d. Eijnden (pastoor),
A.J. v. Sundert,
J. Versteegen,
C. v. Dijk,
F. v. Gool,
L. Boomaars,
A Brokx,
J.A v. Dommelen,
C. v. Alphen,
J. v. Beek,
A .v.d. Zanden,
J.B. v.d. Hoofden,
M. Domen,
A v. Dorst,
G. Boomaars,
J. v. Dorst,
J. Bergen,
J. v.d. Bogaard, J. Domen,
J. Dekkers,
C. v. Genk,
P. Musters,
P. Cornelissen,
W. v. Loon,
Ant. Verstegen,
W. v. Gool,
J.P. Jacobs,
J.P. Boomaars,
L. v. Wezel,
J. Boomaars,
L. v. Loon,

H. v. Dorst,
A. Snoek,
P. Broeders,
A. Musters
A. Adriaansen.

In 1892 liep het zo hoog op dat de gemeenteraad voorstelde of het niet mogelijk was om drinkwater uit de rivier de Amer te winnen. Daar werd niet op ingegaan omdat toen al bekend was dat besmettelijke ziekten zich via rivierwater konden verspreiden.

Hoewel men destijds nog niet kon weten dat later de rivier de Amer ook inderdaad zwaar chemisch verontreinigd zou raken is het achteraf toch een goede beslissing geweest om voor heidewater te kiezen.

Begin 1893 waren vrijwel alle bezwaren uit de weg geruimd maar toen ging de gemeente Oosterhout dwars liggen. De Oosterhoutse burgemeester Gescher en zijn ambtenaren lieten zich door de sterke buurman Breda blijkbaar zo maar niet omver schoffelen. Na acht maanden onderhandelen ging echter, na ingrijpen van de Minister van Binnenlandse zaken, ook de gemeente Oosterhout overstag met als verrassende voorwaarden dat de gemeente Breda fl. 2000.- aan het R.K. armbestuur van het gehucht Dorst moest betalen en dat in de kom van Dorst "ten nutte der inwoners eene brand- en eene tapkraan ter beschikking gesteld zouden worden". Deze tapkraan is er ook inderdaad gekomen.

De tapkraan stond bij het scheidingsmuurtje op het kerkplein. Er is jarenlang een dankbaar gebruik van gemaakt, omdat Dorst toen nog niet aangesloten was op de waterleiding.

Op 18 mei 1893 begon de bouwen op 18 december 1893 vloeide de eerste liters heidewater uit Dorst in het reservoir van de nieuw gebouwde watertoren in het Wilhelminapark.

De officiële opening van de hoogdrukwaterleiding gebeurde op 15 februari 1894. Het was een groot feest. De dag begon met een rit vanuit Breda naar Dorst om de opening te verrichten. Burgemeester Guljé zette de machines in werking en daarna kreeg hij het eerste glas water aangeboden. Nadat het hoge gezelschap geconstateerd had dat het water goed smaakte vertrok men naar Breda om het feest voort te zetten.

Hoewel de Oosterhoutse bestuurders wel voor de opening waren uitgenodigd stuurden ze een bericht van verhindering!